

Administratieve lasten

Voor het **EIM** onderzoekt Timmermans welke knelpunten het mkb bij het ondernemen als het grootst ervaart. Bekende knelpunten zijn onder andere problemen bij het vinden van financiering en gebrek aan geschikte arbeidskrachten. Door middel van een telefonische enquête vindt Timmermans dat ondernemers administratieve lasten als grootste knelpunt ervaren uit een lijst van elf mogelijke opties. Van de ondervraagde mkb'ers ervaart 53 procent administratieve lasten als grootste knelpunt en zijn een gebrek aan gekwalificeerd personeel en hoge mate van concurrentie met respectievelijk twintig en negen procent de nummers twee en drie.

Timmermans, N.G.L. (2008) *De grootste knelpunten van MKB- en technologiebedrijven*. Zoetermeer: EIM.

Sociale verzekering

De **Sociale Verzekeringsbank** bespreekt de ontwikkelingen en ramingen van de vermogensposities van de fondsen AOW, Anw en AKW. Ten opzichte van de raming die de Sociale Verzekeringsbank in januari opstelde, zijn de daadwerkelijke uitgaven aan de AOW en Anw gelijk. Voor de AKW zijn ze negen miljoen euro lager dan geraamd in de januarinota. De uitvoeringskosten zijn over 2007 in totaal 196 miljoen euro, 46 miljoen euro lager dan geraamd in de januarinota. De Sociale Verzekeringsbank verwacht tussen 2007 en 2013 stijging van twintig procent in het aantal AOW-gerechtigden, dat in 2013 op 3,2 miljoen uit zou komen.

Sociale Verzekeringsbank (2008) *Juninota 2008 AOW/ANW/AKW*. Amstelveen: SVB.

Vertrouwen

Mosch en Prast onderzoeken voor **De Nederlandse Bank** het vertrouwen dat de Nederlandse bevolking heeft in onder andere de overheid en de medeburgers. Zij vinden dat er een hoge mate van correlatie bestaat tussen het vertrouwen in het parlement en het vertrouwen in DNB, wat Mosch en Prast als vreemd beschouwen, omdat DNB onafhankelijk opereert. Een correlatie die Mosch en

Prast vinden is dat mensen die een groter vertrouwen hebben in instituties, over het algemeen ook een groter vertrouwen in de economie tonen.

Mosch, R. en H. Prast (2008) *Confidence and trust: empirical investigations for the Netherlands and the financial sector*. De Nederlandsche Bank occasional papers 2008(2).

Geluk

Voor het **Centre for Economic Policy Research** onderzoeken Stevenson en Wolfsen de ontwikkeling van geluk in de Verenigde Staten. Zij vinden dat tussen 1972 en 2006 de totale hoeveelheid geluk in de Verenigde Staten niet gegroeid is. Daarnaast vinden zij dat ten opzichte van 1972 de hoeveelheid geluk gelijk is verdeeld over de bevolking. Twee derde van het verschil in geluk door verschil in huidskleur is in 2006 verdwenen en het verschil in geluk door verschil in sekse is totaal verdwenen. Wel zijn de verschillen in geluk door verschillen in opleidingsniveau vergroot. Stevenson en Wolfsen stellen dat de toename in gelijkheid van geluk vooral gedreven is door een toename van gelijkheid binnen demografische groepen, in plaats van tussen demografische groepen.

Stevenson, B. en J. Wolfsen (2008) *Happiness inequality in the United States*. CEPR discussion paper 6929.

Beleggingsverzekeringen

De **Autoriteit Financiële Markten** bericht over de kwaliteit van advies bij beleggingsverzekeringen. De AFM stelt hierbij dat de transparantie ten aanzien van beleggingsverzekeringen verbeterd is sinds oktober 2006 door de invoering van de vernieuwde financiële bijsluiters. De AFM stelt echter dat er nog wel ruimte voor verbetering is en stelt dat twintig procent van de financiële dienstverleners die advies verkopen matig tot slecht van kwaliteit zijn. Van deze dienstverleners is vaak niet te zeggen of het advies passend is bij de consument en zij nemen onvoldoende alternatieve financiële producten mee in de bepaling van hun advies. De belangrijkste aanbevelingen van de AFM zijn dat financiële instellingen voldoende informatie over hun klanten moeten inwinnen en de klant voldoende moeten informeren over kosten en risico's.

Autoriteit Financiële Markten (2008) *Beleggingsverzekeringen: kwaliteit advies bij beleggingsverzekeringen*. Amsterdam: AFM.

Telecommunicatie

Vanwege de steeds grotere overlap in diensten die netwerken voor spraak- en dataverkeer aanbieden, bespreken Bijl en Peitz voor het **Centraal Planbureau** de uitdagingen voor de telecommunicatieregulering. Nederland wordt als voorbeeld gebruikt, vanwege de vorderingen op het gebied van concurrentie tussen de verschillende vormen van telecommunicatie, zoals kabel, DSL en mobiele netwerken. Een belangrijke factor in de telecommunicatiemarkt is volgens Bijl en Peitz de innovatie in de sector. Zij stellen dan ook dat regulering in de sector spaarzaam moet zijn, om mogelijke innovatieprikkel niet in de weg te zitten. Zo stellen ze bijvoorbeeld dat de toelatingsverplichting van concurrenten op een netwerk de prikkel tot het bouwen van een netwerk vermindert, terwijl door concurrentie van andere netwerken niet gevreesd hoeft te worden voor te grote marktmacht van een netwerkbeheerder.

Bijl, P.W.J. de en M. Peitz (2008) *Innovation, convergence and the role of regulation in the Netherlands and beyond*. Den Haag: Centraal Planbureau.

SINDS 1916

Ontwikkeling

Voor het **National Bureau of Economic Research** onderzoeken Ilzetzki en Végh waarom fiscale uitgaven in ontwikkelingslanden vaak een procyclisch patroon kennen, terwijl fiscaal beleid in ontwikkelde landen meestal anticyclisch werkt. Volgens bestaande literatuur kan dit zijn door imperfecte kapitaalmarkten, waardoor overheden niet kunnen lenen in slechte tijden en juist dan hun uitgaven moeten inkrimpen. Ilzetzki en Végh trekken de causaliteit echter in twijfel en stellen dat een procyclisch effect ook gevonden wordt als de economie groeit als reactie op een fiscale uitbreiding. Met een test over 49 landen vanaf 1960 vinden zij dat een hoogconjunctuur een causaal positief effect heeft op de overheidsuitgaven en dat groei in de overheidsuitgaven ook zorgt voor economische groei. Hierdoor stellen de auteurs dat als het al slecht gaat met de economie, de procyclische overheidsuitgaven deze nog verder zullen verslechteren.

Ilzetzki, E. en C.A. Végh (2008) *Procyclical fiscal policy in developing countries: truth or fiction?* NBER working paper 14191.

Klimaatverandering

Jonkhoff *et al.* van **TNO** onderzoeken de economische effecten voor Nederland in 2100 van klimaatverandering bij vier verschillende scenario's. In deze scenario's vindt er een gemiddelde temperatuurstijging van twee tot vier procent plaats en de auteurs verwachten hierbij een gemiddelde stijging van de zeespiegel van 35 tot 110 centimeter. Het belangrijkste negatieve effect dat klimaatverandering hiermee heeft is een verhoging van het risico op overstromingen uit rivieren en zee. Daarnaast kan klimaatverandering zorgen voor een afname van de landbouwproductiviteit, vanwege de verzilting. Jonkhoff *et al.* stellen dat er in de discussie over kustverdediging te weinig aandacht is voor de mogelijke kosten van een overstroming.

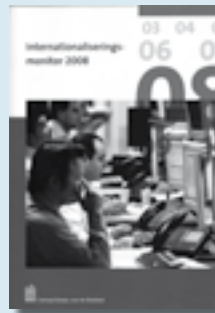
Jonkhoff, W., O. Koops, R.A.A. van der Krogt, G.H.P. Oude Essink en E. Rietveld (2008) *Economische effecten van klimaatverandering*. Delft: TNO.

Biggen

Hoste van het **Landbouw Economisch Instituut** onderzoekt de biggenexport van Nederland naar Duitsland. De Duitse import van biggen bestaat voor 42 procent uit dieren vanuit Nederland. De belangrijke positie die Nederland inneemt in de Duitse biggenhandel dankt ons land volgens Hoste aan de geringe afstand tot Duitsland en de hoge kwaliteitseisen die in Nederland gelden. Om de toenemende concurrentie vanuit onder andere Denemarken het hoofd te bieden, moet volgens Hoste meer op kwaliteit geconcentreerd worden. Hij roept op tot een betere communicatie om de kwaliteit van contact tussen Nederlandse en Duitse handelaren te verbeteren en tot het vergroten van de aandacht in Nederland voor de gezondheid van biggen.

Hoste, R. (2008) *Biggenexport naar Duitsland: een markt te winnen*. Den Haag: Landbouw Economisch Instituut.

Internationale bedrijfshandel

Voor het **Centraal Bureau voor de Statistiek** onderzoeken Arentsen en Fortanier de bedrijfsinterne handel over grenzen. Aangezien bedrijven steeds meer internationaal georiënteerd zijn, bestaat een groot deel van de internationale handel uit bedrijfsinterne handel. Zo bestaat ongeveer veertig procent van de invoer en uitvoer van Nederland uit bedrijfsinterne handel. Arentsen en Fortanier vinden een positieve relatie tussen de mate van bedrijfsinterne handel en de bruto winstmarge van ondernemingen. Aan de ene kant kan dit betekenen dat internationaal handelende bedrijven winstgevender zijn, aan de ander kant stellen de auteurs dat bedrijfsinterne handel ook kan worden gebruikt om winst te boeken in de landen waar dit fiscaal het voordeligst is, zodat landen met een voordelig fiscaal klimaat automatisch veel handelen met het buitenland.

Arentsen, K. en F. Fortanier (2008) *Determinanten van bedrijfsinterne handel: een analyse van Nederland's grootste niet-financiële ondernemingen*. In: *Internationaliseringsmonitor 2008*. Voorburg: CBS.

Woningmarkt

In haar Kwartaalbericht Woningmarkt bericht de **Rabobank** dat de huizenprijzen zijn gestegen. De mediane huizenprijs bedraagt nu 252.000 euro, een stijging van 2,4 procent ten opzichte van het jaar ervoor. Dit ondanks een uitbreiding van het aanbod. In de eerste maanden van 2008 werden niet alleen meer bestaande woningen te koop aangeboden, maar werden er ook meer nieuwbouwwoningen opgeleverd dan in het jaar ervoor. Het aantal transacties is afgenomen en woningen staan nu gemiddeld langer te koop dan een jaar geleden. Een eventuele verklaring hiervoor biedt de Rabobank door te stellen dat de geld- en kapitaalmarktrentes op het moment hoger zijn dan een jaar geleden, waardoor de betaalbaarheid van huizen negatief beïnvloed is.

Rabobank (2008) *Kwartaalbericht woningmarkt augustus 2008*. Utrecht: Rabobank.

Latijns-Amerika

Voor de **Sociaal Economische Raad** doet Petri onderzoek naar de sociale dialoog in Latijns-Amerika. Petri stelt dat het opstarten van een sociale dialoog in Latijns-Amerika noodzakelijk is om instabiliteit te voorkomen en maatschappelijk draagvlak te creëren voor beleid. De SER kan volgens Petri een toegevoegde waarde hebben bij het opzetten van de sociale dialoog in Latijns-Amerika door missies daarheen beter voor te bereiden en trainingen aan adviesraden uit de betreffende landen te verzorgen.

Petri, D.P. (2008) *De sociale dialoog in Latijns-Amerika nader beschouwd*. Den Haag: Sociaal Economische Raad.